

Ljubljana, 12. september 2012

Priporočila Etične komisije ob obravnavi pritožbe prostovoljcev o nekorektnem ravnanju odgovornih oseb v eni od slovenskih bolnišnic

Etični komisiji organiziranega prostovoljstva je Slovenska filantropija posredovala pritožbo prostovoljcev glede nekorektnega ravnanja odgovornih oseb v bolnišnici. Na prošnjo Etične komisije so prostovoljci podali soglasje za obravnavo na komisiji ter prosili za pisno mnenje glede pritožbe (v nadaljevanju *pobuda*). Prosili so zlasti za oceno, ali bi morala bolnišnica (organizator prostovoljskega dela) ustrežneje reševati sporna vprašanja, ki so jih prostovoljci navajali v pobudi ter mnenje o domnevni kršitvi kar nekaj členov Etičnega kodeksa s strani bolnišnice.

Etična komisija je na svojih sejah pozorno preučila prejete dokumente ter dogovor o prostovoljskem delu med prostovoljci in bolnišnico. Ob upoštevanju Etičnega kodeksa organiziranega prostovoljstva, slovenske zakonodaje in poznavajoč temeljne etične razsežnosti prostovoljskega dela, je komisija oblikovala naslednja mnenja in ocene:

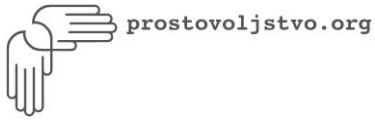
1. V Etičnem kodeksu organiziranega prostovoljstva je zapisano, da se na Etično komisijo lahko pisno obrne posameznica/posameznik, če ni zadovoljna/zadovoljen s presojo in reševanjem spornih, nerešenih vprašanj najprej znotraj prostovoljske organizacije, v kateri ali za katero opravlja prostovoljsko delo. Pri obravnavi pobude je etična komisija najprej ugotavljala, ali so, in v kakšni meri, sporna vprašanja ustrezno reševali najprej znotraj bolnišnice (organizatorja prostovoljskega dela).
2. Etična komisija je ugotovila, da so bili tako s strani prostovoljcev, kakor tudi s strani bolnišnice opravljeni poskusi reševanja odprtih vprašanj, vendar v medsebojni komunikaciji niso uspeli razrešiti zatrjevanih problemov in nesoglasij. **Etična komisija je bolnišnici priporočila, in priporoča tudi vsem prostovoljskim organizacijam, da rahločutno prisluhnejo vsem mnenjem ter predlogom za izboljšanje sodelovanja in prostovoljskega dela ter dopustijo sodelovanje prostovoljcev pri oblikovanju, sprejemanju in izvajanju programa prostovoljskega dela ter pri analizi uspešnosti, smotrnosti in kakovosti prostovoljstva. Komisija priporoča tako organizacijam kakor tudi prostovoljcem, da namenijo več pozornosti kakovostni medsebojni**

komunikaciji za reševanje sporov ter se izogibajo reševanju nesoglasij na nestrpen in konflikten način, zlasti pred uporabniki prostovoljskega dela.

3. V pobudi so prostovoljci zatrjevali, da jim bolnišnica ni posredovala vseh nujnih informacij o tem, katera znanja in katere tečaje bi morali opraviti, da bi lahko opravljali prostovoljsko delo. Etična komisija ni raziskovala dejanskega stanja, ni pregledovala programov usposabljanja prostovoljcev, vendar ocenjuje, da so bile storjene napake, če prostovoljci dejansko niso dobili vseh nujnih temeljnih znanj, vedenj ali informacij. Etični kodeks izrecno opredeljuje nalogo organizacije prostovoljskega dela, da prostovoljca ustrezno usposobi za opravljanje prostovoljskega dela. Neetično je, da prostovoljska organizacija izpostavi kot razlog za prekinitve sodelovanja prav dejstvo, da prostovoljec nima opravljenega nekega tečaja, za katerega sploh ni vedel, da bi ga v času usposabljanja moral opraviti. **Etična komisija je zato bolnišnici priporočila, in priporoča vsem prostovoljskim organizacijam, da pripravijo pregled tistih temeljnih informacij, znanj in usposobljenosti, ki so nujne za opravljanje prostovoljskega dela ter za njihovo pridobitev pripravi ter redno izvaja programe izobraževanja in usposabljanja.**
4. Etična komisija ugotavlja, da so prostovoljci opustili redno poročanje o svojem delu vodji prostovoljskega dela v bolnišnici, kljub temu, ta je to zapisano tako v dogovoru o prostovoljskem delu, sklenjenem med bolnišnico in prostovoljci, kakor tudi v Etičnem kodeksu. Ta opredeljuje dolžnost prostovoljca, da poroča o svojem prostovoljskem delu odgovorni osebi za to delo. Etična komisija je priporočila prostovoljcem, pobudnikom obravnave na Etični komisiji, in **priporoča vsem prostovoljcem, da spoštujejo in vestno izvajajo dolžnosti in obveznosti, zapisane v dogovoru o prostovoljskem delu ter redno poročajo o svojem delu v pisni obliki, kljub temu, da organizacija prostovoljskega dela morda izrecno ne prosi za poročila ali ne opozarja, da poročil ni prejela.**
5. Etična komisija meni, da je prostovoljsko delo v bolnišnicah, domovih za starejše, zaporih in mnogih drugih zavodih dobrodošlo, dokler prispeva k večji človečnosti, bogati osnovno dejavnost in poslanstvo organizacij in dokler prostovoljci s svojim delom prispevajo k boljšemu odnosu do uporabnikov ter prispevajo dodatno vrednost (dimenzijo) v medčloveških odnosih. Etični kodeks opredeljuje, da organizacije spoštujejo svobodno odločitev prostovoljke/prostovoljca za vključitev v prostovoljstvo in za prekinitve

sodelovanja v njem. To načelo je nujno razumeti obojestransko, kajti tudi prostovoljka/prostovoljec spoštuje pravico organizatorjev prostovoljskega dela do svobode odločanja, izbire ali zavrnitve. **V primerih, da prostovoljci, po mnenju prostovoljske organizacije, delujejo otežujoče in konfliktno in sporazumi kljub prizadevanjem koordinatorjev in vodij prostovoljskega dela niso uspešni, imajo organizacije pravico enostransko, brez privolitve prostovoljca, prekiniti dogovor o prostovoljskem delu, brez soglasja prostovoljke ali prostovoljca.** To je storila bolnišnica, vendar Etična komisija ugotavlja, da prostovoljcem ni bila podana pisna odpoved prostovoljskega dela. **Komisija je priporočila tako bolnišnici in priporoča vsem organizacijam prostovoljskega dela, da odpoved o sodelovanju vedno podajo tudi v pisni obliki.**

6. Etična komisija ocenjuje, da mora biti odnos prostovoljca do uporabnika prostovoljskega dela zgled dobrega in poštenega sodelovanja. Prostovoljec mora v primeru kakršnihkoli problemov ali nepravilnosti, ki jih sam zazna in jih ne more razrešiti, nanje opozoriti pristojne v prostovoljski organizaciji. Ni sprejemljivo, da prostovoljec sam, brez dogovora z odgovornimi v prostovoljski organizaciji (vodja prostovoljskega dela), odloča o strokovnih vprašanjih, težko rešljivih konfliktnih vprašanjih ali drugih vprašanjih, ki presegajo temeljno poslanstvo prostovoljstva.
7. Prostovoljec nudi svoje 'človeške' vire. V nobenem primeru ne sme empatije uporabnikov izkoriščati za pridobitne dejavnosti (npr. uporabnikom prodajati različne izdelke ali storitve). **Etična komisija zato priporoča, da prostovoljske organizacije posebej in izrecno opozorijo vse prostovoljce na neetičnost in tako na nesprejemljivost izkoriščanja položaja prostovoljca za podjetniške, prodajne ali promocijske storitve, ki naj bi jih bili deležni uporabniki prostovoljskega dela.**
8. **Etična komisija meni, da prostovoljci predstavljajo velik doprinos k človeku bolj prijazni družbi in k družbeno odgovornemu sobivanju. Vendar je odgovornost prostovoljca velika. Skrbeti mora za ugled prostovoljstva in prostovoljskih organizacij oz. organizatorjev prostovoljskega dela in svoje delo opravljati in predstavljati na način, ki ne zavaja javnosti, ni lažen, ne podcenjuje dela drugih prostovoljk in prostovoljcev ter organizacij. S svojimi izjavami ne sme, kakor še piše v Etičnem kodeksu, škoditi dobrobiti in ugledu prostovoljstva, uporabnikov in**

Etični kodeks organiziranega prostovoljstva
ETIČNA KOMISIJA:

Članice in člani: Branka Bukovec, Dejan Crnek, Marjeta Čič, Ana Damij, Imre Jerebic, Liana Kalčina, Ivan Kramberger, Kristina Nemanič, Dijana Pantič, Janez Pezelj

prostovoljske organizacije, tudi po morebitnem razhodu, ki je prizadel katerega od udeležencev.

V imenu Etične komisije organiziranega prostovoljstva

Liana Kalčina
predsednica